

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ • S. Sayısı : 134

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan Görev ve İşler Hakkında Kanun Tasarısı ile Manisa Milletvekili Mekin Sarıoğlu ve İstanbul Milletvekili A. Memduh Yaşa'nın Aynı Konudaki Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/604, 2/95)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101 - 1750/04795

24 . 9 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Baanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 20.9.1984 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan Görev ve İşler Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkelerin anayasaları milletvekilliği ile bağdaşmayan iş ve görevler yönünden incelendiğinde, bazı anayasaların tam bir serbestlik sistemini benimsediği, bazı anayasalarda ise milletvekillerinin yapamayacakları görev ve işlerin sayılmak suretiyle belirlendiği görülmektedir. Buna karşılık milletvekillerinin, milletvekilliği dışında kesinlikle başka hiç bir işle uğraşamayacaklarını ifade eden anayasa hükmü bulunmamaktadır.

1982 T. C. Anayasası da, 1961 Anayasasında olduğu gibi milletvekillerinin bazı görevleri yapamayacaklarını açık bir şekilde belirlemiştir.

1982 T. C. Anayasasının konuya ilişkin 82 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında :

«Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devlettten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. Bir üyenin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.»

Denilmekte, maddenin son fıkrasında ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan diğer görev ve işlerin kanunla belli edileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere, bu yolda bir düzenleme yapılması, bazı işlerin, milletin temsilcisi olan milletvekillerini hiçte doğru olmayan bir takım şüphe ve zan altına sokma gibi olumsuz rol oynadığı, dürüst insanların milletin gözünde küçültme vasıtası yapılmasına sebep olduğu görüşünden kaynaklanmaktadır.

«Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan Görev ve İşler Hakkında Kanun Tasarısı» Anayasanın sözü edilen 82 nci maddesindeki âmir hüküm uyarınca, hazırlanmıştır.

Anayasada sayılmak suretiyle gösterilen, milletvekilliği ile bağdaşmayan ve milletvekillerine verilemeyecek görevler yanında ayrıca milletvekilliğiyle bağdaşmayacağı düşünülen diğer görev ve işler de Tasarıda gösterilmiş bulunmaktadır.

Bundan ayrı olarak, söz konusu görev ve işleri yapan milletvekillerine uygulanacak müeyyidelere de Tasarıda yer verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Tasarının 1 inci maddesinde, Kanunun amacı belirtilmiştir.

2. Tasarının 2 nci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan görev ve işler sayılmak suretiyle gösterilmektedir.

— Maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan ve Milletvekillerinin ücretli veya ücretsiz olarak vekilliğini, temsilciliğini, Komisyonculuğunu veya mümessilliğini yapamayacakları gösterilen, aynı zamanda yönetim ve denetim kurullarıyla her türlü yöneticiliklerinde görev alamayacakları belirtilen kurum ve kuruluşlar, Anayasanın 82 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kurum ve kuruluşlar olup, Anayasanın bu âmir hükmü aynen söz konusu bentlere yansıtılmış bulunmaktadır.

— Maddenin diğer bentleri, Anayasanın 82 nci maddesinin son fıkrasında yer alan, «Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan diğer görev ve işler kanunla düzenlenir.» şeklindeki hüküm doğrultusunda ve milletin temsilcisi olan milletvekillerinin yasama görevlerini sürdürürlerken hiç de doğru olmayan bir takım şüphe ve zan altında kalmalarını önlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Bu cümleden olarak, milletvekillerinin yabancı bir devlet veya milletlerarası kuruluşlarda ücretli olarak görev ifa etmeleri, bu kurum ve kuruluşların vekilliğini, temsilciliğini, komisyonculuğunu veya müşavirliğini yapmaları aynı düşüncelerle sakıncalı görülerek (d) bendi madde metnine dahil edilmiştir.

— Maddenin (e) bendi, 4.10.1983 tarihli ve 2098 sayılı Dernekler Kanununun 16 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan, «Yükseköğretim öğrenci derneklerine öğrenci olmayanlar; bu Kanunun 39 uncu maddesinde gösterilen derneklere, derneğin kurulduğu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmayan kamu hizmeti görevlileri ve kamu hizmetlerinde çalışan meslek mensupları tarafından kurulan derneklere de o meslekten olmayanlar ile milletvekilleri üye olamazlar» şeklindeki hüküm sebebiyle düzenlenmiş bulunmaktadır.

— Maddenin (f) bendinde, serbest avukatlık mesleğini sürdüren milletvekillerinin, ceza davalarında sanık vekilliğini üstlenemeyecekleri haller gösterilmektedir.

Bu bent, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının, «Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler» başlıklı birinci babında yer alan ve 125'den 173'e kadar olan maddelerdeki suçları işledikleri iddiasıyla haklarında soruşturmaya geçilen kişiler ile Devletin maddî çıkarlarının söz konusu olduğu zimmet, ihtilâs, irtikâp, kaçakçılık ve döviz suçları sanıklarının savunuculuğunun milletvekilleri tarafından yapılmasının sakıncalı olacağı düşüncesiyle düzenlenmiştir.

Böylece ceza davaları açısından uygulamada mevcut bir boşluk ve tereddüt giderilmiş olmaktadır.

— 19 Mart 1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun, bugün yürürlükte bulunan «Avukatlıkla birleşebilen işler» başlıklı 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında «.... milletvekilleri ve (e) bendinde gösterilenlerin hazinenin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve

kurumların köy tüzelkişiliklerinin ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait şirket ve kuruluşların aleyhindeki dava ve işleri takip etmeleri yasaktır.»

Denilmektedir.

Maddenin (g) bendi düzenlenirken, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bu hükmü esas alınmış ancak, «Sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait şirket ve kuruluş» ifadesi, «Sermayesine bu kuruluşlar ile Devletin katıldığı şirket ve kuruluş» şeklinde değiştirilmiştir.

Diğer taraftan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen şirket ve kuruluşlar aleyhinde olan dava ve işlerin milletvekilleriince takip edilmemesi yolundaki hüküm aynen alınmış, milletvekillerinin bu şirket ve kuruluşlar lehine olan dava ve işleri de takip etmemelerinin aynı ilke gereğince yerinde ve uygun olacağı düşünülerek maddenin (g) bendine bu yolda bir ilâve yapılmıştır.

— Milletvekillerinin Devlet daireleri ile kamu tüzelkişilikleri ve bunlara bağlı kuruluşlarda ücretli olarak iş takip etmeleri de, sakıncalı görülmüş ve maddenin (h) bendi bu sebeple Tasarıya dahil edilmiştir.

— Maddenin (i) bendinde, milletvekillerinin hiç bir konuda birikişilik ve hakemlik yapamayacakları belirtilmektedir.

— Maddenin son fıkrası, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 12 nci maddesinin son fıkrasındaki hükmün paralelinde bir düzenlemeyi ihtiva etmektedir.

3. Tasarının 3 üncü maddesi, Anayasanın 82 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki âmir hükmün aynen Tasarıya alınması suretiyle düzenlenmiştir.

4. Tasarının 4 üncü maddesinde, Kanuna aykırı davranan milletvekilleri hakkında uygulanacak müeyyide gösterilmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, bu Kanuna aykırı hareket ettiklerinin tespit edilmesi halinde, üyeliklerinin düşmesine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verileceğine dair hüküm, Anayasanın «Üyeliğin düşmesi» başlıklı 84 üncü maddesine paralel bir düzenlemeyi taşımaktadır.

5. Tasarının 5 inci maddesi, Kanunun yürürlük tarihini göstermektedir. Kanunun, yayımlanmasından altı ay sonra yürürlüğe girmesine dair olan bu hüküm, halen yasaklanma konusu olmayıp, bu Kanunla yasaklanma kapsamına alınan ve milletvekilliğiyle bağdaşmayacak iş ve görev sahibi bulunan milletvekillerinin, bu iş ve görevlerini tasfiye edebilmelerine imkân vermek amacıyla getirilmiştir.

6. Tasarının 6 ncı maddesi yürütmeye ilgilidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun teklifimiz gerekçeli olarak ilişikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederiz.

Saygılarımızla.

Mekin Sarıoğlu
Manisa Milletvekili

A. Memduh Yaşa
İstanbul Milletvekili

G E R E K Ç E

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan işler konusu; 1975 yılında ve partilerarası özel bir komisyonda görüşülmüş, konu ile ilgili olarak mevzuatımız ve yabancı ülkeler mevzuatı incelenmiş, üniversitelerimizin, meslek kuruluşlarının yazılı görüşleri alınmış ve sonuç olarak hazırlanan taslak metin siyasi parti gruplarının tetkikine sunulmuş ve beliren ortak görüşler doğrultusunda düzenlenen nihai metin, teklif haline getirilemeden yasama dönemi sona ermiştir.

Yukarıda söz konusu edilen dökümanlar ve taslak metin incelenmek ve Anayasamızın 82 nci maddesi hükmü dikkate alınmak suretiyle hazırlanan bu teklif; bahis konusu taslağın geniş çapta bir benzeridir. Bazı hususları değiştirmek ve açıklığa kavuşturmak lüzumu hâsıl olmuştur.

Anayasamızın; maaş ve tahsisatın doğrudan doğruya veya dolaylı olarak artırılmasını, Devletin, karşı taraf olarak alınmasını ve hükümetin emrine girilerek, kontrol görevinin aksatılmasını engelleyen 82 nci maddesi esaslarına uygun olarak hazırlanan teklifimiz, Genel Kurulun takdir ve tasviplerine sunulur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddede; Anayasamızın 82 nci maddesi hükmüne yer verilmiştir.

Madde 2. — Bu maddede; hangi tür şirket veya bankalarda ne gibi görevlerin yapılamayacağı, hangi davalarda müdafilik görevi alınamayacağı ve hangi davaların takip olunamayacağı ile hangi kurum ve kuruluşlarda ücret karşılığı iş takipçiliğinde bulunulamayacağı, serbest mesleklerin icrasında milletvekilliği mevkii ve imkânlarının kullanılamayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 3. — Bu maddede; yabancı bir devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen herhangi bir işin veya görevin ücretli olarak kabul edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Madde 4. — Bu maddede; kanuna aykırı hareketin müeyyidesi düzenlenmiştir.

Madde 5. — Bu madde ile; yürürlük düzenlenmiş ve milletvekillerine, görevleri ile bağdaşmayan işlerini halledebilmeleri için makul bir süre tanınmıştır.

Madde 6. — Bu madde ile; yürütme düzenlenmiştir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 1/604, 2/95

Karar No. : 14

22 . 10 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, Komisyonumuza 23.5.1984 tarihinde gönderilen İstanbul Milletvekili Ahmet Memduh Yaşa ve Manisa Milletvekili Mekin Saroğlu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun Teklifi ve 25.9.1984 tarihinde gönderilen Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 31.5.1984, 13.6.1984, 4, 11 ve 18.10.1984 tarihli birleşimlerinde Adalet Bakanlığı temsilcileri de bulunduğu halde incelenmiştir.

Anayasamızın, milletvekilliği ile bağdaşmayan işleri düzenleyen 82 nci maddesinin son fıkrasına uygun olarak getirilen teklif ve tasarımı Komisyonumuz olumlu bulmuş, her ikisini birleştirerek incelemeyi kararlaştırmıştır. Komisyonumuz, teklifi incelemek üzere seçilen Alt Komisyonu, tasarı ve teklifi birleştirerek incelemekle görevlendirmiş ve Alt Komisyonun kabul ettiği metni görüşmelerine esas almıştır.

Tasarının, kanunun amacını düzenleyen birinci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Anayasamızın 82 nci maddesi hükmünün tekrarı niteliğinde olan teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiş, ancak uygulamada meydana gelebilecek çelişkileri önlemek bakımından, «Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların» ibaresindeki «ve» nin dilbilgisi kurallarına göre bağlayıcı olduğu, bu iki niteliğin yasaklamalarda birlikte mütalaa edileceği hususunun raporda belirtilmesi kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, 2 nci maddede sayılan kurum ve kuruluşlarda iş takipçiliği, komisyonculuk, müşavirlik yapamayacaklarını, Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devletin maddi çıkarlarının söz konusu olduğu davalarda Devlet aleyhine vekil olamayacaklarını, serbest mesleklerini icra ederken, ferdi işletmelerini idare ederken milletvekilliği unvanlarını kullanamayacaklarını hükme bağlayan düzenlemeyi 3 üncü madde olarak kabul etmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararı olmadıkça, yabancı bir Devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen idari, siyasi, ücretli bir iş veya görevi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin kabul edemeyeceğine dair düzenleme Komisyonumuzca 4 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Komisyonumuz, Avukatlık Kanunu, Dernekler Kanunu gibi kanunlarda sayılan yasakları, bu düzenlemede tekrarlamaktan kaçınmış, ancak bu hükümlerin yürürlükte olduklarını vurgulayan bir düzenlemeyi 5 inci madde olarak kabul etmiştir.

Tasarıda ve teklifte yer alan, bu Kanuna aykırı hareketin müeyyidesini düzenleyen hüküm Komisyonumuzca 6 ncı madde olarak, yasaklama kapsamına alınan iş ve görevleri bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin iş ve görevlerini tasfiye edebilmelerini sağlamak için Kanunun altı ay sonra yürürlüğe girmesini öngören hüküm de 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Kanunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin işleri ile ilgili olması nedeniyle yürütmenin sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından yapılması esasını Komisyonumuzca kabul edilmiş ve 8 inci madde buna göre düzenlenmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan ve bu Rapor
Sözcüsü
Kâmil T. Coşkunoğlu
Ankara

Başkanvekilli
Münir Fuat Yazıcı
7 nci maddeye muhalifim.
Manisa

Sözcü
Ahmet Remzi Çerçi
3 üncü maddenin 2 nci fıkrasının
kaldırılmasına muhalifim.
Adana

Üye
Nurettin Yağanoğlu
Son maddeye muhalifim.
Adana

Üye
Mehmet Sezai Pekuslu
Son maddeye muhalifim.
Ankara

Üye
Mustafa Çakaloğlu
Antalya

Üye
Rıfat Bayazıt
3 üncü maddede muhalefetimi
Genel Kurulda arz edeceğim.
Kahramanmaraş

Üye
Mustafa Sabri Güvenç
1. 4 üncü madde olarak kabul edil-
meyen 3 üncü maddenin son fıkrası-
nın kaldırılması yerine değiştirile-
rek kabulüne taraftar olduğum için
buna muhalifim.
2. Son maddede Bakanlar Kurulu-
nun kaldırılmasına muhalifim.
Niğde

Üye
Ayhan Reyhan Sakallıoğlu
Sakarya

Üye
Ahmet Turan Soğancıoğlu
Sivas

Üye
Osman Bahadır
Muhalefet serhim eklidir.
Trabzon

MUHALEFET ŞERHI

Görüşülmekte olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler hakkındaki Kanun tasarrısının;

3 üncü maddesinde, «Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri ayrıca; 2 nci maddede belirtilen kurum ve kuruluşlarda.... «Müşavirlik yapamazlar...» ibaresinin yer almasına muhalifim.

Şöyleki, özel şirketlerin yönetim kurullarında ve müşavirliklerinde Milletvekillerinin görev almasına imkân verilirken Sendikaların Müşavirlikleri için bu imkânın ortadan kaldırılması Türk Siyasi hayatının ve parlamentonun çalışanlar dünyasının işveren kesimine açık tutulup işçi kesimine tamamen kapalı tutulması sonucunu getirmektedir. Bu ise demokrasinin temel felsefesine ve anayasanın eşitlik ilkesine aykırı düşmektedir.

Aksi halde çalışanlar sektöründeki özel şirketlerde de Milletvekillerinin hiçbir şekilde görev almamaları gerekir. İşverenlerle işçi kesimi eşit işleme tabi tutulması görüşümdedir.

Saygılarımla arz ederim.

Osman Bahadır
Trabzon Milletvekili
Anayasa Komisyonu Üyesi

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği İle Bağdaşmayan Görev ve İşler Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yapamayacakları görev ve işleri belirlemektir.

Üyelikle bağdaşmayan görev ve işler

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri;

- a) Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda,
- b) Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya veya dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda,
- c) Özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetimi ile yönetim ve denetim kurullarında,
- d) Yabancı bir Devlet veya milletlerarası kuruluşlarda ücretli olarak,
- e) Yükseköğretim öğrenci dernekleri ile belli kurum ve kuruluşlarda çalışan veya belirli bir mesleğe mensup olan kamu hizmeti görevlilerinin kurdukları derneklerin yönetim ve denetim kurullarında,
- Görev alamayacakları gibi, bu kurum ve kuruluşlarda ücretli veya ücretsiz vekillik, temsilcilik, komisyonculuk ve müşavirlik yapamazlar, bunların taahhüt işlerini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler.
- f) Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile zimmet, ihtilâs, irtikâp, kaçakçılık ve döviz suçları gibi Devletin maddî çıkarları ile ilgili ceza davalarında sanık vekilliği,
- g) Hazinesinin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetimi ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzelkişilerinin ve sermayesine bu kuruluşlar ile Devletin katıldığı şirket ve kuruluşların lehine ve aleyhine olan davalarda avukatlık,

MANİSA MİLLETVEKİLİ MEKİN SARIOĞLU
VE İSTANBUL MİLLETVEKİLİ A. MEMDUH
YAŞA'NIN TEKLİFİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği İle Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. Bir üyenin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.

MADDE 2. — 1 inci maddede gösterilenler dışında;

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri :

a) Devletten veya bir kamu tüzelkişiliğinden veya birinci maddede gösterilen diğer kuruluşlardan, doğrudan doğruya para yardımı gören şirketler ile bu kabil bankalarda ücretli veya ücretsiz olarak yönetim kurulu başkanlığı, yönetim kurulu üyeliği, denetim kurulu başkanlığı ve üyeliği, yöneticilik, temsilcilik, komisyonculuk ve müşavirlik görevi yapamazlar.

b) Devletin maddî çıkarları ile ilgili davalarda (zimmet, ihtilas, döviz yolsuzlukları, kaçakçılık gibi) müdafilik görevi alamazlar ve Hazinenin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetimi ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzelkişiliklerin ve sermayesine Devletin katıldığı şirket ve kuruluşların lehine ve aleyhine olan

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği İle Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yapamayacakları görev ve işleri belirtmektir.

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklifi, inha, atama veya onamasına bağlı resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. Bir üyenin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.

MADDE 3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ayrıca; 2 nci maddede belirtilen kurum ve kuruluşlarda ücret karşılığı iş takipçiliği, komisyonculuk, müşavirlik yapamazlar; Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile zimmet, ihtilas, irtikâp, kaçakçılık ve döviz suçları gibi Devletin maddî çıkarlarıyla ilgili davalarda Devlet aleyhine vekil olamazlar; serbest mesleklerini icrada, ferdi işletmelerini idarede milletvekilliği ünvanlarını kullanamazlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

h) Devlet daireleri ile diğer kamu tüzelkişilikleri ve bunlara bağlı kuruluşlarda ücretli olarak iş takibi,
ı) Bilirkişilik ve hakemlik,
Yapamazlar.

(f) ve (g) bendindeki yasaklar, avukat olan milletvekilinin ortaklarını veya yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar.

Üyelere verilemeyecek görevler

MADDE 3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler.

Bir üyenin belli konuda ve altı ay aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görev kabul etmesi, Meclisin kararına bağlıdır.

Kanuna aykırı davranışın müeyyidesi

MADDE 4. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bu Kanuna aykırı hareket ettiklerinin tespit edilmesi halinde, üyeliklerinin düşmesine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilir.

Yürürlük

MADDE 5. — Bu Kanun yayımından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

T. Özal

20.9.1984

Devlet Bakanı - Başbakan Yrd. V.

V. Arıkan

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

S. N. Türel

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı V.

A. K. Alptemoçin

Devlet Bakanı

A. K. Alptemoçin

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı

A. Tanrıyar

Dışişleri Bakanı

V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı

V. Arıkan

Millî Eğitim Gençlik ve

Spor Bakanı

M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı

I. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı V.

K. Oksay

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemlî

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

C. Büyükbaş

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşcıoğlu

(Teklif)

davaları takip edemezler. Bilirkişilik ve hakemlik gibi görevleri yapamazlar.

c) Devlet dairelerinde, diğer kamu tüzelkişiliklerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda, bu Kanunda yazılı istisnalar dışında - ve ücret karşılığı - iş takipçiliği yapamazlar.

d) Serbest mesleklerini veya ferdi işletmelerini icrada, milletvekilliği mevkii ve imkânlarından faydalanamazlar, üyelik unvanını kullanamazlar.

MADDE 3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yabancı bir Devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen ücretli herhangi bir işi veya görevi kabul edemezler,

MADDE 4. — Bu Kanuna aykırı hareket eden üyeler hakkında, İçtüzük hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Üyeliğin düşmesine; Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verilir.

MADDE 5. — Bu Kanun yayımından altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Bakanlar Kurulu yürütür.

Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin

MADDE 4. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, yabancı bir Devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen idari ve siyasi, ücretli herhangi bir işi veya görevi Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararı olmadıkça kabul edemezler,

MADDE 5. — Milletvekillerinin yapamayacakları işlere ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

MADDE 6. — Bu Kanuna aykırı hareket eden üyeler hakkında, İçtüzük hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Üyeliğin düşmesine; Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verilir.

MADDE 7. — Bu Kanun yayımından altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.

